

Enhver sygdom er en fortælling

Enhver sygdom er en fortælling

Litterære tekster

REDIGERET AF
ANDERS JUHL RASMUSSEN
CINDIE AAEN MAAGAARD
ANETTE BYGUM &
MORTEN SODEMANN

Enhver sygdom er en fortælling

Litterære tekster

University of Southern Denmark Studies in Literature vol. 75

© Forfatterne og Syddansk Universitetsforlag 2021

Sats og omslag: Dorthé Møller, UniSats

Tryk: Tarm Bogtryk a-s

Illustration side 8: Els Cools. Uden titel. 2021.

ISBN 978-87-408-3384-3

Udgivet med støtte fra:

Human Health: Narrativ Medicin. Syddansk Universitet

Tak til Helene Snede Andersen for redaktionel støtte.

Bogens tekster bringes med venlig tilladelse fra rettighedshavere.

For enkelte teksters vedkommende har det dog ikke været muligt at finde

eller komme i kontakt med indehaveren af ophavsrettighederne.

Såfremt ophavsretten på denne måde er blevet krænket, er det sket ufrivilligt

og utilsigtet. Retmæssige krav i denne forbindelse vil blive honoreret, som

havde der foreligget en tilladelse i forvejen

Dette værk er beskyttet i medfør af gældende

dansk lov om ophavsret. Kopiering må kun ske

i overensstemmelse med loven, og kopiering til

undervisningsbrug må kun ske efter aftale med

Copydan Tekst og Node

Syddansk Universitetsforlag

Campusvej 55

5230 Odense M

www.universitypress.dk

Indhold

FORORD 7

INDLEDNING 9

PATIENTER OG PÅRØRENDE

H.C. Andersen: "Historien om en moder". *Eventyr & historier* 37

Lev Tolstoj: Uddrag af *Ivan Iljitjs død* 42

Virginia Woolf: Uddrag af *Om at være syg* 52

Sylvia Plath: "Tulipaner". *Ariel* 55

Tove Ditlevsen: Uddrag af *Ansigerne* 58

Susan Sontag: Uddrag af *Sygdom som metafor* og af *AIDS og dens metaforer* 64

Arthur W. Frank: "The Struggle is not a Fight". *At the Will of the Body* 69

Anatole Broyard: "The Patient Examines the Doctor". *Intoxicated by my Illness* 75

Daniel Shapiro: "Perspective Shift". *Journal of American Medical Association* 92

Pia Juul: "Patientens mand". *Af sted, til stede* 94

Asta Olivia Nordenhof: "Måske synes psykiatrien ikke ...". *Information* 99

Johanne Kirstine Fall: Uddrag af *Der er altid nogen at befri* 105

Olga Ravn: Uddrag af *Den hvide rose* 108

Maria Gerhardt: Uddrag af *Transfervindue. Fortælling om de raskes fejl* 110

Caroline Albertine Minor: "Sorgens have". *Velsignelser* 113

Jane Aamund: Uddrag af *Samtaler om natten* 124

Harald Voetmann: Uddrag af *Amduat. En iltmaskine* 132

LÆGER OG ANDRE SUNDHEDSPROFESSIONELLE

- Emil Aarestrup: "Angst". *Udvalgte digte og brev til Caroline Aarestrup* 137
Anton Tjekhov: "Tilfælde fra en praksis". *Andres ulykke. Noveller* 139
Mikhail Bulgakov: "Ilddåben". *En ung læges optegnelser* 150
William Osler: Uddrag af *Aphorisms from His Bedside Teachings and Writings* 160
William Carlos Williams: "The Use of Force". *Life Along the Passaic River* 164
Richard Selzer: "Toenails". *Letters to a Young Doctor* 168
Oliver Sacks: "Den fortabte sømand". *Manden der forvekslede sin kone med en hat* 174
Danielle Ofri: "Intensive care". *Singular Intimacies* 195
Abraham Verghese: Uddrag af *Knivens æg* 208
Paul Kalanithi: Uddrag af *Før jeg forsvinder* 218
Christian Graugaard: "Lille anatomi". *I skønneste uorden* 223
Kim Leine: Uddrag af *Rød mand/Sort mand* 226

VINDERNOVELLER FRA EN KONKURRENCE BLANDT SDU'S MEDICINSTUDERENDE

- Rasmus Bukholt: "LEGO-mænd" 245
Emma Hertzum: "Mæt" 249
Julie Ravn: "Nattevagt" 251

BIBLIOGRAFI 255

REDAKTØRER 257

Forord

Da vi læste medicin, hed det sig, at alle, der kunne lære en telefonbog udenad, kunne blive læge. Nu er telefonbøger obsolete, men det er lægekunst stadig ikke. De tekniske muligheder for læger og patienter i dagens Danmark er legio, og det udnytter moderne patienter (unge som gamle) naturligvis i stor stil. Det kvalificerer nok mødet mellem patient og læge, men det at kunne udvise medfølelse, lytte og tale med patienterne er derfor netop endnu mere vigtigt end tidligere. Som en af vores tidligere professorer sagde: Hvis du taler grundigt med patienten og lytter til hans eller hendes historie, så vil du ofte få serveret diagnosen uden at behøve at gribe til alverdens scanninger og invasive undersøgelser.

Men hvordan træner vi så evnerne til dette på et medicinstudie, hvor bøgerne fylder så meget? Det gør vi med andre bøger – romaner, digte, noveller og andre kunstarter – i faget Narrativ Medicin. Her læser de studerende patienters og lægers historier. Og ikke mindst får de studerende lov til at skrive deres egne historier. På denne måde trænes de i andre sproglige udtryk og i at bruge disse til beskrivelse af sygdom og symptomer – oplevelsen af at være syg eller udfordret – end dem, som de læser i Medicinsk Kompendium. Netop dette at have lært andre sproglige udtryk, ‘patientens sprog’, er vigtigt, når man skal udøve lægekunst på højt niveau.

Af ovenstående grund har vi støttet udrulningen af faget Narrativ Medicin her i Odense i de sidste 6 år, og det er en stor glæde for os også at støtte denne bog med nye tekster til faget. Mange af teksterne vil være ukendte for danske læsere, og tre af dem, nemlig vinderne af de medicinstuderendes novellekonkurrence, er trykt for første gang. Et stort tillykke til vinderne herfra!

Vi glæder os selv til at læse denne bog og ønsker samtidig vores ansatte og generationer af kommende studerende: God læselyst!

Kim Torsten Brixen
Lægefaglig direktør, ph.d.
Odense Universitetshospital

Kirsten Ohm Kyvik
Læge, professor,
Instituttleder Klinisk Institut,
Syddansk Universitet